

Kritik mot nya bostadsbidraget: "Man ställer hårdare krav på ensamförsörjare"

Bild: Shutterstock

DAGENS ETC. Fler ska kunna få bostadsbidrag och färre ska tvingas betala tillbaka pengar. Men det ska inte få kosta mer och nästan lika många barn som tidigare beräknas fortsätta leva i ekonomisk utsatthet. Organisationen Makalösa föräldrar är kritiska till förslaget. "Jag är rädd att man inte har tagit fattiga barnfamiljer på allvar", säger generalsekreterare Christina Olsson.

Stina Berglund

Text

Publicerad igår 08:44

Uppdaterad igår 08:44

– Var femte krona som en ensamstående mamma har att handla regnkläder, mat och leksaker för kommer från trygghetssystemen och barnbidraget. Med små marginaler måste vi också säkerställa att det blir rätt.

De sa dåvarande socialminister Annika Strandhäll när utredningen om bostadsbidrag och underhållsstöd tillsattes för fyra år sedan. Under 2000-talet har antalet familjer som har fått bostadsbidrag minskat. Och nivåerna i bostadsbidraget har inte höjts sedan 1990-talet. Det innebär att den högsta hyran som det i dag går att få bostadsbidrag för är drygt 6 600 kronor, oavsett hur stor familjen är. Hyrorna har samtidigt stigit.

I förslaget som nyligen presenterades av utredaren Åsa Karlsson Björkmarker, socialdemokrat och tidigare kommunalråd i Växjö, ska maxhyran ändras till nästan 15 000 kronor för en fembarnsfamilj.

Samtidigt ska bostadsbidraget grundas på färskare inkomstuppgifter från Skatteverket, så att fler får rätt bidrag från början och slipper återkrav. I dag blir en tredjedel av alla som fått bostadsbidrag återbetalningsskyldiga.

Höjt tak och golv

Det ska enligt Åsa Karlsson Björkmarker leda till att fler får rätt till bostadsbidrag. Framför allt personer med oregelbundna inkomster som tidigare inte sökt bostadsbidrag på grund av risken att bli återbetalningsskyldig.

– De behovsprövade bidragen har minskat i betydelse under många år, nu antligen med vårt förslag kan de öka. Det blir mer träffsäkert. De som behöver stöd kan få stöd i bättre relation till vilka behov man har, säger hon.

Idag är det drygt 100 000 hushåll med hemmavarande barn som får bostadsbidrag. I utredningen utgår förslaget ifrån att ytterligare 170 000 hushåll kan få bidraget.

– Vi höjer golvet likväl som vi höjer taket. Det gör att du kan få ett mer rimligt bidrag till en rimlig bostadskostnad än du får idag, säger Åsa Karlsson Björkmarker.

Ändå räknar du med att spara 284 miljoner kronor totalt på hela förslaget. Har folk fått bostadsbidrag fast de inte behövt det fram tills nu?

– Nej. Det har att göra med att vi har tagit bort flerbarnstillägget för andra och tredje barnet. De 284 miljoner kronorna är delar av flerbarnstillägget som inte används i vårt förslag.

Förslaget får inte kosta några pengar. Borde regeringen inte ha skjutit till pengar med tanke på att nivåerna i bostadsbidraget inte har ändrats sedan 1997?

– Det har inte varit min uppgift att tänka på det. Här skjuter vi till 2,5-3 miljarder kronor mer till dem som behöver det. Det är så fördelningspolitik fungerar. Man får fördela utifrån behov och vi ser att vi kan göra på det här viset. Jag tycker att vi lägger långtgående förslag med stora förändringar. Men självklart om man har lust att finansiera det på något annat sätt så säger jag inte nej. Det är ju tydligt att det finns resurser.

Du räknar med att andelen barn i hushåll med låg ekonomisk standard minskar med en knapp procent med förslaget. Är du nöjd med det som socialdemokrat?

– Nej. Det är klart jag inte är.

Drygt 186 000 barnhushåll lever i dag med låg inkomststandard enligt Rädda barnen. Vad vore rimligt?

– Det är jättesvårt att svara på. Det är klart att det inte är rimligt överhuvudtaget, säger Åsa Karlsson Björkmarker.

Andelen barnhushåll med låg ekonomisk standard stiger dessutom. År 2000 var andelen 24 procent, 2020 hade den gått upp till 27 procent.

– Att de blir fler är ett problem och att vi lyckas lyfta färre är ett ännu större problem, säger Åsa Karlsson Björkmarker.

Ensamstående drabbas

År 2000 lyfte man enligt Åsa Karlsson Björkmarker två tredjedelar av familjerna som levde i låg ekonomisk standard genom den ekonomiska familjepolitiken. I dag har det minskat till en tredjedel.

Idag är det framförallt barn till ensamstående föräldrar som lever i ekonomisk utsatthet. Christina Olsson, generalsekreterare för Makalösa föräldrar, en organisation för ensamstående föräldrar, är oroad. Hon håller på att sätta sig in i förslaget och är kritisk till att Bofast, som - reformen kallas, bygger på att bidragen ska vara behovsprövade.

– Många av våra medlemmar har funnit en trygghet i att underhållsstödet är en rättighet för dem som är ensamstående. Nu säger utredningen att föräldrar ska ta ett större ansvar för försörjningen. Men varför är det viktigare att ställa hårdare krav på en ensamförsörjare än på en kärnfamilj där det finns två försörjare? Om man tyckte att det var så viktigt att föräldrar ska stå för försörjningen så borde ju barnbidraget vara det första man behovsprövade istället, säger hon.

Christina Olsson är kritisk till att förslaget inte lyckas minska andelen barn i hushåll med låg ekonomisk standard mer.

– Jag hade gärna sett att man tagit diskussionen om de fattiga barnen på ett seriöst sätt. Om man år 2000 kunde lyfta två tredjedelar av familjerna, så borde man kunna göra det i dag också. Här hade man en chans att göra någonting åt barnfattigdomen, men man tog den inte, säger hon.

FAKTA

Taket för bostadskostnaden för hushåll med barn år 2021

7 425

... kronor. Så högt är taket för bostadskostnaden för ett hushåll med ett barn.

9 300

... kronor för ett hushåll med två barn.

11 175

... kronor för ett hushåll med tre barn.

13 050

... kronor för ett hushåll med fyra barn.

14 925

... kronor för ett hushåll med fem eller fler barn.

Förslaget

Underhållsstödet, som i dag betalas av Försäkringskassan, slopas.

Istället införs en statlig underhållsreglering, som är en renodlad reglering mellan föräldrarna och inte innebär något ekonomiskt stöd från staten.

Dagens bostadsbidrag slopas och ersätts med ett nytt system som kallas Bofast.

I Bofast ingår tre typer av bidrag: Stöd till bostad, stöd till familj och stöd till särlevande.

Taket för antal barn som bostadsbidraget kan beräknas på höjs från tre till fem.

Reformen betalas av att flerbarnstillägget för andra och tredje barnet tas bort. Det kostar i dag drygt 2,8 miljarder. I dag ligger flerbarnstillägget på 150 kronor i månaden för barn två och 730 kronor för barn tre.

Stina Berglund

Text